

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE. — DOCTRINA. — JURISPRUDENȚĂ. — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, GEORGE MEITANI, G. G. DANIELOPOLU,
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

REVISTA APARE
JOIA ȘI DUMINECĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADELA SF. SPIRIDON, 3
TELEFON 41/57

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. revista nu apare

GR. G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

Cu acest număr, *Dreptul* își suspendă aparițiunea, ca de obicei, pe timpul vacanțelor judecătorești.

SUMAR:

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casație și justiție, secțiuni-unite*: Irina Theodor Ionescu cu Olga Georgescu și Primăria orașului Ploești.

Curtea de apel din București, secțiunea I: Froim Fischer cu Gr. Ghica-Deleni.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNI-UNITE

Audiența dela 14 Mai 1915

Președinta d-lui C. R. Manolescu, președinte

Irina Theodor Ionescu cu Olga Georgescu
și Primăria orașului Ploești

CURTEA DE CASAȚIE.— SECȚIUNI-UNITE.— APLICAREA ART. 151 PR. CIV.

Aplicațiunea art. 151 pr. civ. se face înaintea secțiunilor-unite ale Curței de casație, cu toate că acest articol a fost aplicat de secțiunea ordinară.

No. 8.— Curtea decide a se face aplicațiunea art. 151 pr. civ., față de intimati, în recursul făcut de Irina Th. Ionescu, contra sentinței No. 155 din 1914, a tribunalului Ilfov, secția IV, dată în proces cu Olga Georgescu și Primăria orașului Ploești.

S'au ascultat: d-l avocat D. Negulescu, din partea intimatei Olga Georgescu, în susținerea cererii de a se face în cauză aplicarea art. 151 pr. civ.; d-l avocat P. Poni, pentru recurentă, în combateri; d-l procuror general, în concluziuni.

Curtea, deliberând,

Asupra cererii făcută de intimata Olga Georgescu, prezinte în instanță, de a se aplică în cauză art. 151 pr. civ., fiindcă cealaltă intimată, Primăria orașului Ploești, lipsește:

Văvând art. 65 și 45 din legea Curții de casație;

Considerând că, după dispozițiunile art. 65, când, după casarea unei hotărâri, Curtea de apel sau tribunalul, la care s'a trimis pricina a se judecă din nou, va da o a doua hotărâre în aceeaș cauză, între aceleași persoane, lucrând în aceeaș calitate, și va fi atacată și această a doua hotărâre pentru aceleași motive ca și cea dintâi, atunci Curtea de casație judecă pricina în secțiuni-unite, iar după dispozițiunile art. 45, primul-președinte distribue recursurile între diferitele secțiuni, după competența fiecăreia, astfel precum este determinată de lege;

Că, dar, în cazul prevăzut de art. 65, pricina se trimite în judecata secțiunilor-unite direct de către primul-președinte, fără ca secțiunea ordinară să fie chemată a examina în prealabil recursul și a-l trimite dânsa la secțiunile-unite ale Curței;

Că, secțiunile-unite ale Curții de casație constituind o instanță deosebită de aceea a secțiunii ordinare, chiar dacă, din eroare, s'a făcut aplicațiunea art. 151 pr. civ. înaintea secțiunii ordinare, această aplicațiune nu poate avea nici un efect, întrucât numai instanța competentă a judecă pricina are să facă aplicațiunea regulilor prescrise de procedura civilă;

Că, prin urmare, aplicațiunea art. 151 din procedura civilă are a se face astăzi înaintea secțiunilor-unite, cu toate că acest articol a fost aplicat de secțiunea ordinară.

Pentru aceste motive, face în cauză aplicarea art. 151 pr. civ. față de intimati.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI
SECȚIUNEA I.

Audiența dela 11 Martie 1915

Președinta d-lui Oscar N. Nicolescu, prim-președinte
Froim Fischer cu Gr. Ghica-Deleni

CONVENȚIUNE.— CLAUZĂ COMPROMISORIE.— NEARĂTAREA
NUMELUI ARBITRILOR ȘI OBIECTUL LITIGIULUI.— VALIDITATE.
ART. 342 PR. CIV.

CONVENȚIUNE.— CLAUZĂ COMPROMISORIE.— EXECUTARE.—
ART. 342 PR. CIV.

TRIBUNAL ARBITRAL.— NUMIREA ARBITRILOR.— PRESCRIP-
ȚIUNEA ART. 341 PR. CIV.

CLAUZĂ COMPROMISORIE.— ARBITRII.— RECUZARE, DEMI-
SIUNE SAU MOARTE.— ÎNLOCUIRE.— DACĂ SE CERE ÎNTOC-
MIREA UNUI NOU ACT DE COMPROMIS.— ART. 369, ALIN. III
PR. CIV.

TRIBUNAL ARBITRAL.— DURATA JUDECĂȚII ARBITRALE.—
ART. 343 PR. CIV.

TRIBUNAL ARBITRAL.— PUTERILE ARBITRILOR.— PRORO-
GARE.— CONVENȚIE TACITĂ.— ART. 343 PR. CIV.

1⁰ Clauza compromisorie dintr'o convențiune este valabilă, deși nu s'a arătat dela început numele arbitrilor și obiectul litigiului, dispoziția prevăzută de art. 342 pr. civilă, sub pedeapsă de nulitate, fiind referitoare la compromisul propriu zis, iar nu și la clauza compromisorie.

2⁰ Partea care a executat clauza compromisorie, desemnând ulterior pe arbitrul său, nu mai poate invoca nulitatea acestei clauze pentru lipsă de arătare a numelui arbitrilor, căci prin această executare a renunțat implicit la nulitate.

3⁰ Prescripțiunea din art. 314 pr. civ., că arbitrii se numesc de către părți prin act înscris autentificat de tribunal, nu este sub pedeapsă de nulitate.

4⁰ Clauza compromisorie consistând în obligațiunea părților de a supune judecării unor arbitrii contestațiunile ce se vor ivi între ele, nu are drept cauză determinantă persoana arbitrilor, căci ea există și este valabilă, fără ca arbitrii să fie desemnați în momentul când ea este încheiată, de unde rezultă că recuzarea, demisiunea, moartea unuia din arbitrii, nu pot să exercite nici o influență asupra obligațiunii luate de părți de a compromite și ea subsistă și continuă de a-și produce efectele, deși misiunea arbitrului a încetat.

Prin urmare, în asemenea cazuri, nu este nevoie de întocmirea unui deosebit act de compromis, ci numai de înlocuirea arbitrului, dispoziția din art. 369 alin. III pr. civ. nefiind aplicabilă clauzei compromisorie.

5⁰ Din textul art. 343 pr. civ., rezultă că el are de scop a determina durata judecării arbitrale, legiuitorul nevoind să lase pe părți să devină victimele abținerii sau neglijenței arbitrilor și regulează două cazuri: 1⁰ când compromisul cuprinde un termen pentru judecata diferendului; 2⁰ când nu conține termen. În cazul întâiu, judecata arbitrală se sfârșește la epoca stipulată de părți în compromis, epocă care poate fi prelungită, însă numai prin act iscălit de părți și în cunoștințat tribunalului; în cazul al doilea, însărcinarea arbitrilor încetează după expirarea celor cinci luni dela data constituirii tribunalului de arbitrii.

6⁰ Convențiunea prin care părțile litigante se înțeleg a proroga puterile arbitrilor la expirarea termenului fixat sau prelungit de dânsele, ori fixat de legiuitor, poate fi expresă sau tacită, căci legiuitorul nu cere în art. 343 pr. civ. act scris, și poate să rezulte din fapte comune ambelor părți, indicând intențiunea lor de a prelungi misiunea arbitrilor.

S'au prezentat: apelantul Froim Fischer, prin d-nii avocați Take Ionescu și Petre Sion; intimatul Gr. Ghica-Deleni, prin d-nii avocați M. Pherekyde și N. Polizumieșunești.

Curtea,

Asupra incidentelor ridicate de apelantul Froim Fischer tinzând la anularea sentinței pronunțată de tribunalul arbitral în ziua de 21 Octombrie 1914¹⁾.

Având în vedere că apelantul Froim Fischer cere anularea acestei sentințe, invocând următoarele cinci motive de nulitate: 1⁰ nulitatea clauzei compromisorie pentru că nu cuprinde numele arbitrilor și pentru că arbitrii, desemnați mai târziu, nu au fost numiți prin act autentic; 2⁰ rea constituire a tribunalului arbitral, întrucât arbitrul d-l Em. Porumbaru, numit în locul d-lui arbitru Petre Sion, care refuzase însărcinarea dată, a fost desemnat de primul-președinte al tribunalului Ilfov, iar nu de Froim Fischer; 3⁰ încetarea arbitrajului prin demisiunea d-lui arbitru Em. Porumbaru; 4⁰ rea constituire a tribunalului arbitral, pentru că arbitrul C. Cernescu, numit în locul d-lui Em. Porumbaru, demisionaf, a fost desemnat de primul-

1) Vezi *Dreptul* No. 76 din 1914, pg. 607.

președinte al tribunalului Ilfov, iar nu de Froim Fischer; 5° nulitatea hotărârii tribunalului arbitral fiind pronunțată peste termenul legal prevăzut de art. 343 c. pr. civ. combinat cu art. 369 al. 1 din acelaș cod;

Având în vedere susținerile orale, concludsiunile scrise și actele invocate de părțile litigante.

(Urmează expunerea faptelor)

Având în vedere că Froim Fischer a ridicat primele trei motive de nulitate și înaintea tribunalului arbitral și că ele au fost respinse prin închierile din 1 Decembrie 1913 și 25 Martie 1914;

Având în vedere motivele din aceste încheeri pe cari Curtea găsindu-le juste și bine întemeiate și le însușește în totul;

Având în vedere, pe lângă acestea, în ce privește clauza compromisorie, că apelantul Froim Fischer mai obiectează că din textul art. 341 c. pr. civ., rezultă că legiuitorul din 1900 a admis validitatea acestei clauze cu condițiunea însă ca numele arbitrilor să fie arătate din momentul chiar al încheerii convențiunei;

Având în vedere că art. 342 c. pr. civ. dispune că «compromisul sau actul prin care se numesc arbitrii, va arată sub pedeapsă de nulitate, numele arbitrilor și contestațiunile născute sau ce s'ar putea naște și pe cari arbitrii au a le judecă»;

Considerând că acest articol se ocupă atât de clauza compromisorie cât și de compromisul propriu zis; că prescripțiunea ca persoana arbitrilor să fie desemnată chiar în convențiunea de arbitragiu se referă la compromis, iar nu și la clauza compromisorie; că dacă îndoială ar fi asupra acestui punct, ea ar fi înlăturată de expunerea de motive în care legiuitorul declară că a dat o nouă redacțiune art. 242 c. pr. civ. pentru a tăia controversa în sensul ca pactul compromisoriu să fie pe deplin valabil; or, controversa ce există în doctrină era dacă clauza de arbitraj în care nu se arată nici persoana arbitrilor și nici obiectul litigiului trebuie considerată ca valabilă sau nu, și legiuitorul a rezolvat controversa în mod afirmativ; dacă el ar fi voit să introducă un alt sistem, un sistem intermediar, și să considere valabilă clauza compromisorie cu condițiunea ca să conțină desemnarea persoanei arbitrilor, adică, dacă ar fi voit să aplice clauzei compromisorie una din condițiunile esențiale ale compromisului propriu zis, este invederat că ar fi arătat această inovațiune în expunerea de motive și nu s'ar fi mărginit să spună că

noua redacțiune a art. 342 a avut de obiect de a face clauza compromisorie perfect valabilă;

Considerând că argumentul dedus de apelant din debaterile parlamentare nu este decisiv, căci dacă în Senat, în ședința dela 8 Februarie 1900, ministrul de finanțe a zis: «că ar fi voit să meargă mai departe și să pună clauza compromisorie fără a desemna pe arbitrii», aceste cuvinte însă au fost rostite, nu cu ocaziunea discuțiunei art. 342 și a clauzei compromisorie, ci cu ocaziunea discuțiunei noului aliniat introdus la art. 341 c. pr. civ. și care rezolvă o altă chestiune, aceia dacă se poate numi arbitru o persoană de naționalitate streină;

Considerând că chiar în ipoteza că, după art. 342 codul procedurii civile, clauza compromisorie ar trebui să cuprindă numele arbitrilor pentru validitatea ei, încă nulitatea de care ar fi isbită nu este de ordine publică, ci numai de interes privat și susceptibilă de a fi acoperită prin executare, părțile putând renunța la ea, în mod expres sau tacit, ceiace rezultă din motivele cari au condus pe legiuitor să sancționeze sub pedeapsa nulității dispozițiunea art. 342 c. pr. civ., că, în consecință, partea care a executat clauza compromisorie dasemnând ulterior pe arbitru său, nu mai poate invoca nulitatea acestei clauze pentru lipsă de arătare a numelui arbitrilor;

Considerând, în speță, că ivindu-se neînțelegeri între Ghika-Deleni și Froim Fischer relativ la executarea contractului de vânzare-cumpărare intervenit între dânsii, și Ghika-Deleni notificând lui Froim Fischer că recurge la calea arbitragiului conform art. 32 din contract și că a numit arbitru pe d-l Toma Stelian, apelantul, la rândul său, în executarea aceleiași clauze compromisorie, i-a notificat că a ales arbitru pe d-l P. Sion;

Considerând că odată ce Froim Fischer a executat clauza compromisorie prin desemnarea arbitrului său, el nu mai poate invocă nulitatea ei pe motiv că nu coprindea numele arbitrilor, căci prin această executare a renunțat implicit la nulitate;

Considerând că obiecțiunea ridicată de apelant cum că desemnarea arbitrului său în persoana d-lui P. Sion nu este valabilă, nefiind făcută în formă autentică, nu este întemeiată, căci dacă art. 341 c. pr. civ. dispune că arbitrii se numesc de către părți prin act înscris autenticat de tribunal, el nu sancționează prescrip-

țiunea lui cu pedeapsa nulității, și dacă articolul următor 342 c. pr. civ. pronunță nulitatea actului de compromis pentru nedesemnarea arbitrilor și nedeterminarea obiectului litigiului, această nulitate nu poate fi întinsă și la dispozițiunea art. 341, care precede, sub motiv că ar face corp cu dispozițiunea art. 342, întrucât art. 341 cuprinde o dispozițiune care reglementează un punct de drept deosebit, și întrucât este elementar că nulitățile fiind de drept strict nu pot fi aplicate la alte dispozițiuni pe cale de interpretare sau de analogie; dacă legiuitorul ar fi înțeles să sancționeze prescripțiunea din art. 341 cu pedeapsa nulității, ar fi prevăzut-o formal, după cum a făcut-o în art. 342, iar nulități virtuale și implicite nu se pot invoca, când din nimic nu rezultă că intențiunea lui a fost să considere compromisul sau numirea arbitrilor ca acte solemne;

Având în vedere, în ce privește motivul că arbitrajul a încetat prin demisiunea d-lui arbitru Em. Porumbaru, că apelantul Froim Fischer, mai susține că art. 369, alin. III pr. civ., care prevede că arbitrajul încetează, afară de altă învoire, prin moartea, revocarea și demisiunea unuia din arbitri, se aplică atât la compromisul propriu zis cât și la clauza compromisorie, întrucât nu există nici-o rațiune juridică de a nu le supune la aceeași regulă;

Considerând că această susținere nu este fondată; că, în adevăr, din indicațiunile esențiale ce trebuie să cuprindă compromisul, rezultă că el se încheie și în vederea persoanei arbitrilor, și deci este natural, ca atunci când unul din arbitrii nu mai poate să-și îndeplinească misiunea lui, să ia sfârșit însăși convențiunea de arbitragiu; că, din contră, clauza compromisorie, consistând în obligațiunea părților de a supune judecăței unor arbitri contestațiunile ce se vor ivi între ele, nu are drept cauză determinantă persoana arbitrilor, căci ea există și este valabilă fără ca arbitrii să fie desemnați în momentul când ea este încheiată; de unde rezultă că recuzarea, demisiunea, moartea unuia din arbitrii nu pot să exercite nici-o influență asupra angajamentului luat de părți de a compromite și el subsistă și continuă de a-și produce efectele deși misiunea arbitrului a încetat; că dar, în asemenea cazuri, nu este nevoie de întocmirea unui deosebit act de compromis, ci numai de înlocuirea arbitrului, și dispozițiunea art. 349 alin. 3 c. pr. civ., nu este aplicabilă clauzei compromisorie;

Având în vedere, asupra celui de al patrulea motiv de nulitate, că apelantul susține că tribunalul arbitral a fost rău constituit, de oare-ce demisionând d-l Em. Porumbaru, arbitru său, urmă ca Ghika-Deleni, conform cu art. 32 din contractul de vânzare-cumpărare, să-i notifice formal ca să-și aleagă arbitru, și numai după ce ar fi expirat termenul de zece zile dela primirea notificărei fără să fie desemnat arbitru, Ghika-Deleni ar fi putut să se adreseze primului-președinte al tribunalului Ilfov ca să numească arbitru; că nerespectând obligațiunea din contract și cerând direct primului-președinte să înlocuiască pe arbitru demisionat, iar acesta numind pe d-l C. Cernescu, numirea nu a fost valabilă făcută, și deci tribunalul arbitral a fost rău constituit;

Considerând că din cuprinsul art. 32 din contractul de vânzare-cumpărare rezultă că obligațiunea impusă fiecărei părți de a notifica formal celelalte ca să-și aleagă arbitru în termen de zece zile, este o formalitate cerută pentru cazul când una din părți recurge la calea arbitragiului și este nevoie de constituirea tribunalului arbitral; că, însă, odată notificarea făcută și tribunalul constituit, cum este în speță, fiecare parte rămâne să vegheze la interesele ei, și să-și înlocuiască arbitru când el nu mai poate să-și îndeplinească însărcinarea dată, fără să aștepte să fie pusă în întârziere de partea cealaltă;

Considerând că, chiar dacă s'ar admite că art. 31 își are aplicațiune ori de câte ori trebuie numit un arbitru, încă Ghika-Deleni era scutit de-a mai îndeplini formalitatea din zisul articol, de oarece Froim Fischer îi declarase prin notificarea din 19 Noembrie 1913, că nu recunoaște validitatea și puterea obligatorie a clauzei compromisorie și că nu înțelege a se supune judecăței tribunalului de arbitrii, și este evident că chiar dacă Ghika-Deleni i-ar fi notificat să numească arbitru, apelantul totuși ar fi persistat în refuzul de a-și alege arbitru și de a executa clauza compromisorie;

Considerând, pe lângă acestea, că Ghika-Deleni a notificat lui Froim Fischer la 15 Martie 1915, că primul-președinte al trib. Ilfov a numit arbitru pe d-l C. Cernescu, în locul d-lui Em. Porumbaru, iar tribunalul arbitral a fixat termenul de judecată la 25 Martie 1914, termen ce a fost adus la cunoștința lui Froim Fischer prin citație lăsată la domiciliu în ziua de 19 Martie; ori, dacă apelantul ar fi voit în realitate să-și numească arbitru, ar fi avut tot timpul, și ar

fi putut să o facă în intervalul de zece zile dela notificare și până la judecata afacerii, ceea ce nu deprindea decât de dânsul; că faptul că primul-președinte al trib. Ilfov numise arbitru, nu constituia o împedcare la aceasta, căci în materie de arbitragiu este cert că numirea arbitrului făcută pentru una din părți de către președintele tribunalului numai are efect îndată ce partea își alege arbitru.

Că, dar, în asemenea condițiuni, numirea făcută de primul-președinte al tribunalului Ilfov, în persoana d-lui C. Cernescu, ca arbitru, este valabilă, și deci motivul de rea constituire a tribunalului arbitral, întemeiat pe neobservarea dispozițiunei art. 32 din contractul de vânzare-cumpărare, este nefondat;

Având în vedere, asupra celui de al cincilea motiv de nulitate, că apelantul Froim Fischer pretinde că tribunalul arbitral fiind constituit la 27 Noembrie 1913, iar hotărîrea arbitrală fiind pronunțată la 21 Octombrie 1914, ea este isbită de nulitate, de oarece, după dispozițiunea art. 343 pr. civ., combinată cu aceea a art. 369, alin. I din acelaș cod, arbitrajul încetează prin sfârșirea termenului de cinci luni dela constituirea tribunalului de arbitri, când nu s'a stipulat un alt termen, cum este în speță, iar termenul nu poate fi prelungit în mod tacit, ci numai în mod expres, prin act scris de părți, și încunoștiințat tribunalului care a autentificat compromisul, ceea ce nu s'a făcut în cazul de față;

Având în vedere că, art. 343 pr. civ. dispune: «judecata arbitrilor se va termina la epoca arătată în compromis, iar dacă acesta nu cuprinde nici un termen, sau dacă termenul nu s'a prelungit printr'un act iscălit de părți și încunoștiințat tribunalului, însărcinarea arbitrilor nu va ține mai mult de cinci luni dela data constituirei tribunalului de arbitri»; iar art. 369, alin. I, prescrie că «arbitrajul încetează, afară de altă învoire, prin sfârșirea termenului însemnat în compromis sau prelungit de părți, ori prin sfârșirea termenului prevăzut la art. 343 pr. civ., când nu a fost alt termen învoit»;

Considerând că, din textul art. 343 pr. civ., rezultă că el are de scop a determina durata judecării arbitrale, legiuitorul nevoind să lase pe părți să devină victimele abținerii sau neglijenței arbitrilor, și reglementează două cazuri: 1° când compromisul cuprinde un termen pentru judecata diferendului; 2° când nu conține termen. În cazul întâiu, judecata arbitrală se sfârșește

la epoca stipulată de părți în compromis, epocă care poate fi prelungită, însă numai prin act iscălit de părți și încunoștiințat tribunalului; în cazul al doilea, însărcinarea arbitrilor încetează după expirarea celor cinci luni dela data constituirei tribunalului de arbitri;

Că, art. 369 pr. civ. se ocupă de modurile cum se termină arbitrajul, și arată, la alin. I, că el s'a sfârșit prin expirarea, fie a termenului stipulat de părți în compromis sau prelungit de ele, fie a termenului de cinci luni, fixat de lege în art. 343, dacă însă nu există convențiune contrarie;

Considerând că această convențiune, prin care părțile litigante se înțeleg a proroga puterile arbitrilor la expirarea termenului fixat sau prelungit de dânsese sau fixat de legiuitor, poate fi expresă sau tacită, căci legiuitorul nu cere, în art. 343 pr. civ., act scris, și poate să rezulte din fapte comune ambelor părți, indicând intențiunea lor de a prelungi misiunea arbitrilor;

Considerând, în speță, că clauza compromisorie din art. 32 din contractul de vânzare-cumpărare a pădurei Deleni, nu conține un termen pentru judecata contestațiunilor de către arbitri; că, tribunalul arbitral constituindu-se la 27 Noembrie 1913 și neputând termina în cinci luni judecata diferendului ce i-a fost supus, părțile au continuat, după acest termen, fără nici o rezervă, să se prezinte înaintea arbitrilor, să pledeze afacerea, și au depus concluziuni scrise, cerând arbitrilor să pronunțe sentința lor;

Considerând că aceste fapte dovedesc intențiunea comună a părților de a proroga însărcinarea arbitrilor, și deci hotărîrea arbitrală pronunțată după expirarea termenului de cinci luni dela data constituirei tribunalului de arbitri este perfect valabilă;

Că, astfel fiind, nici acest al cincilea motiv de nulitate a hotărîrei arbitrale nu este întemeiat.

Pentru aceste motive, în majoritate, respinge incidentele ridicate de Froim Fischer pentru anularea sentinței tribunalului arbitral din 21 Octombrie 1914, și dispune judecarea procesului în fond.

Semnați: Oscar N. Nicolescu, St. Mladoveanu,
Al. Dem. Opreșcu.

Opiniune

Având în vedere că Froim Fischer susține, înainte de orice apărare asupra fondului, că hotărîrea arbitrală, dată în baza clauzei compromisorie prevăzută în art. 32 din contract, este lovită de nulitate și, în

sprijinirea aceștia, invoacă motivele, între altele, că convenția pentru numirea arbitrilor Toma Stelian și Petre Sion s'a făcut, nu prin act autentic, ci prin act sub semnătură privată și că chiar presupunând că tribunalul arbitral în asemenea condițiuni eră legal constituit, hotărârea arbitrală este încă nulă, de oarece numirea arbitrilor Em. Porumbaru a fost făcută nu după alegerea sa, ci de primul-președinte al tribunalului Ilfov;

Având în vedere că Grigore Ghika-Deleni se opune la această cerere și susține că dispozițiunile art. 341, 342 din procedura civilă, vizează, nu clauza compromisorie care este o convențiune cu totul de altă natură, supusă regulilor contractului de care depinde, ci contractul de compromis, instrumentul care constată voința părților în vederea unui arbitragiu asupra unei contestațiuni; că, chiar dacă dispozițiile art. 341, 342, procedură civilă, i-ar fi aplicabile, nulitatea clauzei compromisorie ne fiind de ordine publică ea se poate acoperi prin executarea voluntară a părților, numirea posterioară a arbitrilor cari nu au fost aleși în clauza compromisorie, alegerea ca arbitru, pe Petre Sion;

Având în vedere că din debaterile orale urmate în instanță, actele prezintate, cum și din concluziunile scrise depuse de părți se constată: că între Grigore Ghika-Deleni și Froim Fischer a intervenit în 1912 un contract de vânzare de pădure, prin care, între alte clauze, s'a stipulat în art. 32, că pentru tranșarea ori cărui diferend decurgând din acest contract pățile aleg calea arbitrajului, având fiecare parte dreptul ca în termen de zece zile dela notificarea ce'i se va face de partea protivnică să-și numească un arbitru, și odată ce acest termen a expirat, partea interesată se va adresa primului-președinte al tribunalului Ilfov, ca să desemneze dânsul arbitru părții care n'a răspuns; că, Grigore Ghika-Deleni, având o neînțelegere cu Froim Fischer privitor la executarea contractului, i-a notificat că și-a ales de arbitru pe d-nul Toma Stelian, la care Froim Fischer i-a răspuns prin alegerea arbitrilor Petre Sion; că Petre Sion punându-se în contract cu Toma Stelian nu au căzut de acord asupra legalității numirii lor, susținând că această numire trebuia făcută printr'un act autentic; că Petre Sion comunică la 9 Noembrie 1913 prin corpul de portării lui Grigore Ghika-Deleni, că ne fiind numit prin act autentic, numirea sa este ilegală și'l roagă

a se pune de acord cu Froim F. Fischer a încheia un act autentic pentru numirea arbitrilor; că Grigore Ghika-Deleni, în urma acestei notificări, cere primului președinte al tribunalului Ilfov să numească un arbitru pentru Froim Fischer, care prin ordonanța din 13 Noembrie 1913, considerând refuzul lui Petre Sion de a accepta această însărcinare de arbitru ca o lipsă de alegere a arbitrilor în termenul stipulat prin contract, numește ca arbitru lui Froim Fischer pe Em. Porumbaru și i se notifică această numire; că Froim Fischer la 18 Noembrie 1913, comunică lui Grigore Ghika-Deleni o notificare în care îi face cunoscut că nu se putea numi de primul-președinte arbitru Em. Porumbaru, de oare ce el avea dreptul să numească arbitru dacă Petre Sion nu primea însărcinarea lui; că tribunalul arbitral, compus din Toma Stelian și Em. Porumbaru se constituie, începând judecata sa, și înaintea căruia Froim Fischer ridică aceleași nulități cari le-au susținut și înaintea instanței de apel; că, în cursul acestei judecăți, arbitru Em. Porumbaru, devenind ministru, își dă dimisia din arbitru, în locul său, nu se cere lui Froim Fischer de a-și desemna un alt arbitru, ci primul-președinte al tribunalului Ilfov îi numește un alt arbitru, pe Const. Cernescu; acești arbitri statuează asupra diferendului dedus în litigiu, prin hotărârea arbitrală din 21 Octombrie 1914, ce este supusă prin aceste apeluri judecății acestei Curți.

În ce privește primul motiv că convenția pentru numirea arbitrilor Toma Stelian și Petre Sion s'a făcut, nu prin act autentic, ci prin act subsemnătură privată.

Având în vedere că, în principiu, autoritățile judecătorești au plenitudinea jurisdicțiunii, legiuitorul a creat o derogatiune la ordinea jurisdicțiunilor ordinare și a încuviințat părților dreptul de a conveni printr'un contract de compromis a fi judecate de arbitri, stabilind prin dispozițiile art. 341, 342, etc., din procedura civilă, felul cum urmează a fi întocmit contractul și modul de procedare al cercetării și judecății pricinii;

Având în vedere că arbitragiul fiind o excepțiune, o derogare dela jurisdicțiunile ordinare, trebuie, pentru a fi valabil, ca compromisul sau actul prin care părțile admit judecata pricinii dintre ele prin arbitri, să îndeplinească întocmai toate condițiunile anume arătate de lege;

Având în vedere că, după dispozițiunile art. 341 din procedura civilă, arbitrii se vor numi de către părți prin act înscris, autentificat de tribunal, iar prin dispozițiunile art. 342 în contractul de compromis se va arăta sub pedeapsă de nulitate numele arbitrilor;

Având în vedere că, deși dispozițiunile art. 341 nu sunt prevăzute sub pedeapsă de nulitate, iar în art. 366 din procedura civilă, care prevede cazurile pentru care părțile pot cere nulitatea hotărârei arbitrilor, nu se menționează și cazul prescripției de dispozițiunile art. 341, totuși nu este mai puțin adevărat că atât codul civil cât și procedura civilă prevăd, în afară de nulitățile create de lege, numite nulități textuale, și alte nulități ce rezultă din spiritul legii, numite nulități virtuale, imperios cerute de interesul general, care predomină în cauză, între care intră netăgăduit și modul dresării instrumentului probatoriu al contractului de numirea arbitrilor (E. Garsonnet, *Traité de procédure*, tom. II, pag. 179, § 5 d, alin. I);

Având în vedere că, se obiectează că aceste reguli privesc contractul de compromis și nu vizează clauza compromisorie;

Având în vedere că, clauza compromisorie, care nu coprinde nimic de ilicit, este valabilă și face, fiind convenția părților, legea lor, dar aceasta nu exclude ca ea, atunci când printr'ânsa se institue o numire de arbitrii, să fie investită de formalitățile cerute de textele art. 341, 342 și urm. pr. civ. pentru compromis, căci ambele aceste convențiuni sunt una și aceeași, tind la același scop, și legiuitorul nu i-a prescripții alte reguli deosebite, altfel ar fi a se lăsa o cale piezișe de a eluda citatele dispozițiuni, făcând o literă moartă din întreaga instituțiune a arbitrajului;

Având în vedere că, dacă este adevărat că doctrina și jurisprudența franceză, în materie comercială, admite validitatea clauzei compromisorie și recunosc dreptul președintelui tribunalului, când mai în urmă refuză una din părți, care a acceptat clauza compromisorie, de a-și desemna arbitru, să fie numit de el, aceasta se explică pentrucă art. 332 din codul comercial o prevede în această materie și fiindcă și textele de lege franceze privitoare la compromis au cu totul altă redacțiune ca dispozițiunile art. 341 din procedura civilă română (E. Garsonnet, op. cit., t. VIII, pg. 385, § 3035);

Având în vedere că, se mai obiectează că chiar dacă dispozițiunile art. 341 și 342 din procedura civilă i-ar

fi aplicabile, nulitatea clauzei compromisorie nefiind de ordine publică, ea se poate acoperi prin executarea voluntară a părților, numirea posteroară a arbitrilor cari nu au fost aleși în clauza compromisorie, alegerea ca arbitru pe Petre Sion;

Având în vedere că chestiunea dedusă judecăței, pentru rezolvarea acestei obiecțiuni, este de a se ști dacă cerințele legii pentru constatarea contractului de compromis sunt cerute *ad probationem* sau *ad solemnitate*, cu alte cuvinte, dacă contractul de compromis este sau nu un contract solemn;

Având în vedere că, atunci când forma actului este o condițiune de existență a faptului juridic constatat, contractul se zice că este solemn, el se face prin act autentic și o altă formă pentru constatarea lui este exclusă;

Având în vedere că legiuitorul, prescriind, prin dispozițiunile art. 341 din procedura civilă, în mod imperativ că arbitrii se vor numi de către părți, prin act înscris, autentificat de tribunal, excluzând orice altă formă pentru constatarea lui, adică aceiași termeni ce i-a întrebuintat sau de care s'a servit și pentru alcătuirea celorlalte contracte, donațiune, ipotecă, contract dotal, care sunt solemne, făcând, prin urmare, din forma sa o condițiune de existență a lui, este ușor de văzut că a înțeles a da și compromisului natura de contract solemn;

Având în vedere că, dacă în legislațiunea franceză compromisul, deși controversat, se admite că este un contract nesolemn, aceasta se explică că acolo, după art. 1006, compromisul trebuie să fie făcut prin proces-verbal înaintea arbitrilor numiți, sau prin act notariat sau prin act sub semnătură privată, ceea ce este exclus prin art. 341 din codul civil român, care prescrie să fie făcut numai prin act autentic; or, dacă chiar cu această redacțiune a textului, totuși în legiuirea franceză a dat naștere la controversă, și parte din doctrină susține că este solemn, ea față de textul art. 341 nu poate avea loc în legea noastră (E. Garsonnet, op. cit., t. VIII, pag. 388, § 3036, alin. III).

Având în vedere că, întrucât contractul de compromis este un contract solemn, nulitatea de care este isbit fiind de ordine publică nu se poate acoperi prin executarea lui de către părți;

Că, dar, așa fiind, dispozițiunea art. 341 din procedura civilă fiind o formalitate esențială, neob-

servarea ei este isbită de nulitate virtuală, și ca consecință nulă sentința arbitrală dată.

În ce privește al doilea motiv :

«Că chiar presupunând că tribunalul arbitral, în asemenea condițiuni eră legal constituit, hotărîrea arbitrală este încă nulă, de oarece numirea arbitrilor Em. Porumbaru a fost făcută nu după alegerea sa, ci de primul-președinte al tribunalului Ilfov».

Având în vedere că prin contractul de compromis părțile convin a sustrage diferendul lor judecătoreștii tribunalelor desemnate prin lege pentru a-l supune judecătoreștii unei alte persoane după alegerea sa, determinând cesiunile litigioase și modul cum urmează a fi judecate de arbitri;

Având în vedere că jurisdicțiunea arbitrilor, fiind o derogățiune, ea nu poate fi întinsă în afară de cazurile prevăzute în contractul de compromis;

Având în vedere că din dosar se constată că arbitrul Petre Sion, numit de Froim F. Fischer, a demisionat și că contractul nu are nici-o clauză privitor la aceasta;

Având în vedere că odată ce este constant că arbitrul Petre Sion a demisionat sau a refuzat însărcinarea sa, arbitragiul încetând, sentința arbitrală dată este lovită de nulitate (E. Garsonnet, op. cit., t. VIII, pag. 405, § 3043);

Având în vedere că este adevărat că în clauza compromisorie, doctrina și jurisprudența admit, când una din părți refuză, după ce a convenit asupra acestei clauze, de a desemna arbitrul său, acest arbitru a se numi de președintele tribunalului, totuși, presupunând că s'ar admite această interpretare și în legislațiunea română, o asemenea soluțiune încă nu este posibilă de cât dacă partea refuză, nu însă cum este în speță, când arbitrul P. Sion a refuzat această însărcinare (E. Garsonnet, op. cit., t. 8, pag. 327, § 3035);

Având în vedere că din momentul ce arbitrul Petre Sion a refuzat însărcinarea ce i s'a încuviințat și întru cât Froim Fischer nu refuzase ași desemna arbitrul, numirea ca arbitru a lui Em. Porumbaru de președintele tribunalului fiind făcută fără paza cerințelor contractului, călcarea lor atrage nulitatea sentinței arbitrale;

Având în vedere că, ceva mai mult, nu se poate concepe compromis fără constituire de arbitri de către părți, prin urmare, oridecâteori partea nu și-a exercitat facultatea de ași desemna arbitru, sentința arbi-

trală este inopozabilă părții care nu a participat la această numire;

Având în vedere că, după art. 32 din contractul de vânzare, clauza compromisorie, președintele tribunalului va desemna pe arbitrul părții care nu răspunde și nu și numește arbitrul în termen de zece zile dela data notificării părții adverse;

Având în vedere că din contract se constată că la notificarea lui Grigore Ghika-Deleni, Froim Fischer și-a numit arbitru pe avocatul P. Sion, acesta a demisionat sau nu a acceptat însărcinarea ce i s'a dat;

Având în vedere că conform clauzei contractului, în asemenea caz, Grigore Ghika-Deleni trebuia a notifica lui Froim Fischer să numească alt arbitru, ori din contră, fără ca Froim Fischer a mai fi vestit și fără a i se mai fi cerut, în prealabil, să își numească un alt arbitru, s'a cerut președintelui tribunalului numirea unui alt arbitru care s'a și numit în persoana lui Em. Porumbaru;

Având în vedere că Grigore Ghika-Deleni obiectează că era inutil a se mai notifica adresa lui Froim Fischer de ași constitui arbitrul, întrucât ar fi declarat că nu recunoaște validitatea clauzei compromisorie;

Având în vedere că doctrina și jurisprudența admit, atunci când una din părți a refuzat ași desemna arbitrul său, fapt ce a necesitat intervențiunea președintelui, ea este în drept a se raviza și exercită facultatea sa de ași alege arbitrul, atât timp cât arbitrul desemnat de președintele tribunalului nu a intrat în exercițiul funcțiunei (E. Garsonnet, t. VIII, p. 388, nota 9);

Având în vedere că Froim Fischer, uzând de această facultate, eră în drept să revie, și apoi această manifestare nu și-a arătat-o decât după ce a apărut înaintea tribunalului arbitral, așa compus, astfel că această obiecțiune fiind nefondată urmează a fi înlăturată;

Că, dar, așa fiind, întrucât această numire este făcută în afară de citatele clauze ale contractului, sentința arbitrală dată este nulă;

Având în vedere că, din momentul ce, din aceste privințe, ambele motive sunt fondate, devine fără interes a se mai discuta celelalte motive invocate.

Pentru aceste considerațiuni, difer de majoritate și sunt de părere a se admite incidentul și anulă sentința arbitrală.

Semnat, P. Hagiopol.